



NEW MASTERS ON TOUR 2020 | 2021

Hoornder kerk, Den Hoorn (Texel) - zondag 28 februari 2021 – 14.30 uur en 19.00 uur

Yang Yang Cai, piano

Ludwig van Beethoven 32 Variaties op een origineel thema in c kl. t., WoO80
(1770-1827)

Aleksandr Skrjabin 24 Préludes, opus 11
(1872-1915)

Maurice Ravel La valse
(1875-1937)

Met dank aan:
Gemeente Texel
Kaasboerderijk Wezenspyk
Texelfonds

Toelichting programma 28 februari 2021 Hoornder kerk Den Hoorn (Texel)

Wat is het handschrift van een componist? Hoe ontwikkelt zo'n handschrift zich? Aangezien de meeste componisten thuis waren en zijn op de piano, is het pianorepertoire van een componist vaak het werk waar hij of zij in zijn of haar meest naakte vorm aanwezig is. Louter de klank van de toetsen en geen 'afleiding' door blazers, slagwerk, strijkers en ander spektakel, brengt de aandacht naar de grammatica van de componist in kwestie. En dan wordt des te meer duidelijk hoezeer Ludwig van Beethoven een magiër is op de vierkante centimeter, hoe hij een enkel motief, een enkele frase kan manipuleren tot een compleet werk. Ook openbaren de 24 Préludes van Aleksandr Skrjabin hoezeer hij in zijn jonge jaren alle vigerende stijlen opzoog en onderzocht om daar later zijn geheel eigen taal uit te destilleren. Bij Maurice Ravel vertelt eigenlijk elk werk hoezeer hij verleden en heden met elkaar vervaagt, maar als zijn kleurrijke orkestratie wegvalt, zoals in de pianoversie van La Valse, blijkt pas hoe goed Ravel met zijn frase-opbouw en motiefverwerking naar voorgangers als Haydn en Beethoven heeft geluisterd.

Met de 32 Variaties op een origineel thema, de immense Diabellivariaties en de Eroicavariaties gaf Beethoven op verschillende momenten in zijn carrière ook op de piano gehoor aan zijn voorliefde voor de variatievorm. Het is een vorm die in feite al zijn werken beheerst. Net als Haydn heeft Beethoven aan een motief van een paar noten voldoende om een compleet werk uit te laten groeien door dit motief op alle mogelijke manieren te variëren en te transformeren. Denk aan het eerste deel van de fameuze Vijfde symfonie. In de **32 Variaties in c op een origineel thema WoO80** doet de componist eigenlijk niets anders. Elke melodische, harmonische en ritmische consequentie die maar uit het thema te halen valt komt langs in de 32 variaties die volgen. Daarom is het misschien, net als bij de Diabellivariaties beter om te spreken van 'veranderingen'. Het thema van acht maten laat zich beluisteren als een ode aan de barok. Het harmonische patroon van de chromatisch dalende baslijn raakt aan het idee van een chaconne of passacaglia en de driedelige maat met die verlengde tweede tel is in alles een sarabande. Denk hierbij aan Bachs Beroemde chaconne in d. Wat Beethoven verder met dit in de aard eenvoudig klinkende doch qua inhoud complexe thema doet, heeft alles met zijn eigen klassieke handschrift te maken. Alle mogelijke vormen van meeslepende arpeggio's tot pinnige tertsen, statige octaven, lieflijke melodielijnen en virtuoos passagewerk komen langs in een constante stroom van ideeën waarin het thema, het ritme en/of de harmonie steeds op een of andere manier herkenbaar blijven.

Het is niet te veel gezegd om de **24 Preludes op. 11** van Aleksandr Skrjabin vooral een vormend jeugdwerk te noemen. De Russische componist schreef de werken tussen 1888 en 1896 terwijl hij als jonge pianovirtuoos door Europa reisde. Hoewel Skrjabin de werken duidelijk modelleerde naar de 24 Preludes op. 28 van Chopin, komen er vele invloeden langs van onder anderen Schumann, Liszt en zijn Russische voorgangers als Tsjaikovski, Rimski-Korsakov en Balakirev. Ook is de visionaire Skrjabin van latere jaren al in een notendop aanwezig in verrassende harmonieën en klinken er zoals in Prelude nr. 11 hints naar het impressionisme van Debussy. Skrjabin organiseerde de Preludes net als Chopin in majeur-mineurparen volgens de kwintencirkel en groepeerde ze voor het overzicht in vier delen van zes. Alle Preludes hebben bovendien een aanduiding waar ze geschreven zijn. Zo ontstond de eerste prelude in Moskou in 1893, komt de vijfde uit Amsterdam (1896), is nr. 22 in 1896 geschreven in Parijs en nr. 24 in 1895 in Heidelberg. De Preludes behandelen een breed scala aan pianotechnieken en laten vooral de laatromantische basis horen van een componist die later veel avontuurlijker en esoterischer wegen zou bewandelen.

Skrjabin vertegenwoordigde zo op geheel persoonlijke wijze een zoektocht naar nieuwe uitdrukkingsvormen die aan het einde van de negentiende eeuw steeds manifester werd en die ook componisten als Claude Debussy en Maurice Ravel bovenmatig bezig hielden. Maar waar Debussy

zich liet leiden door een vrijheid van vorm en uitdrukking, bezigde Ravel juist een ijzige vormvastheid en zeer heldere harmonische voortgang. Dat hij daarbij de klassieke vormen en harmonieën zo in de vingers had dat hij ze ook volledig op de hak kon nemen, bewees hij met **La Valse**. In 1919 veegde hij met dit werk in een klein kwartier alles wat met de walsen van de familie Strauss en de wuften Weense romantiek te maken had van tafel. La Valse is niet alleen een briljante ode aan de wals, het is ook het ultieme signaal voor het einde van een tijdperk dat een groot deel van de negentiende eeuw besloeg en dat Wenen verhief tot uitgaanscentrum van Europa en de familie Strauss tot de ongekroonde koningen van het zwieren en zwaaien. Desondanks ontkende Ravel steevast dat hij de ondergang van een tijd en een beschaving in muziek had willen vangen. Hij beschreef La Valse vooral in termen van ritme, de wals waar hij naar eigen zeggen dol op was, en als een spel met sonoriteiten. Dat de eens zo zwierige driekwartsmaat aan het slot verbrokkelt tot een amechtig horten en stoten en woedende klankuitbarstingen, liet Ravel op die momenten onvermeld. Ravel schreef het werk destijds in opdracht van Diaghilev. Toen de grote baas van Les Ballets Russes het werk in een uittreksel voor twee piano's hoorde wees hij het af. 'Dit is geen ballet, dit is een portret van een ballet.' Tussen Diaghilev en Ravel kwam het nooit meer goed. Met La Valse ging het des te beter. De orkestversie werd zo'n succes dat Ravel een arrangement voor piano solo maakte, om het werk binnen het bereik van meer mensen te brengen. Alleen de hoge moeilijkheidsgraad bleek een struikelblok. Vanwege die moeilijkheidsgraad wordt deze versie ook vandaag de dag zelden uitgevoerd.

Paul Janssen

Yang Yang Cai (1998) studeerde vanaf vijfjarige leeftijd bij Noor Relijk en daarna bij bekend pianopedagoog Jan Wijn. In 2019 behaalde zij haar Bachelor aan het Conservatorium van Amsterdam met hoogste lof. Yang Yang heeft masterclasses gevolgd bij Boris Berman, Matti Raekallio, Mikhail Voskresensky, Klaus Hellwig en Arie Vardi.

In zowel 2008 als 2012 behaalde zij de eerste prijs op het Steinway Piano Concours, waarop zij als negenjarige Nederland heeft vertegenwoordigd op het Internationale Steinway Festival in de fameuze Laeiszhalle te Hamburg. In 2013 won Yang Yang de internationale YPF Junior Competition na haar uitvoering van Mozarts Pianoconcert No. 14 met het Yehudi Menuhin School Orchestra. In 2017 verwierf zij de Classic Young Masters Award. Tevens was Yang Yang winnares van de prestigieuze Grand Prix Yuri Egorov in de internationale YPF Piano Competition, waarin zij het tweede pianoconcert van Chopin vertolkte samen met het symfonieorkest van het Conservatorium van Amsterdam onder leiding van Jean-Bernard Pommier.

Al vanaf jonge leeftijd treedt Yang Yang op in de belangrijkste Nederlandse concertzalen. Ze is regelmatig te horen op grote Nederlandse muziekfestivals zoals het Grachtenfestival Amsterdam, en nam tevens deel aan The International Holland Music Sessions en Aspen Music Festival and School 2018 (VS). Ook heeft ze diverse keren opgetreden in de tv-programma's DWDD en Podium Witteman.

Met violist Shin Sihan en cellist Alexander Warenberg vormt Yang Yang Cai sinds 2017 het Amsterdam Piano Trio, waarmee zij heeft opgetreden in onder andere het Concertgebouw Amsterdam.

Yang Yang zal haar studie vervolgen bij Enrico Pace aan de beroemde Imola Piano Academy.